

Telefon šte. 3040.

VOJNI INVALIDI

GLASILO UDRUŽENJA VOJNIH INVALIDOV KRALJEVINE SHS

List izhaja 1. in 15. v mesecu. Posamezna številka 1 Din. — Naročnina mesečno 2 Din. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Uredništvo in upravišтво v Ljubljani. — Št. Peterska vojašnica. Telefon šte. 3040.

OBLASTNEGA ODBORA ZA LJUBLJANSKO IN MARIBORSKO OBLAST V LJUBLJANI

Pazite na prijave.

Rok za vlaganje prijav po novem invalidskem zakonu izteče 30. novembra 1929.

Kdor bo zamudil ta dan, bo zgubil vse pravice. Zato ne odlašajte.

Vsak si mora preskrbeti vse potrebne dokumente.

Prijave za svoje člane delajo vse naše Kraljevine organizacije in imajo tudi tozadevne tiskovine. Nečlanom se te tiskovine ne izdajajo. Pazite vedno na vse informacije v našem glasilu »Vojni Invalidi«. S 1. oktobrom t. l. se je invalidnina ustavila vsem dotičnim ki še niso vložili prijav, ali še niso dospela tozadevna potrdila od sodišč. Ko bodo predložena potrdila, se bo invalidnina izplačala tudi za nazaj od 1. oktobra t. l. Dotični naj ne izprašujejo za vzrok ustavitve temveč skrbe za hitre prijave.

Proslava 120 letnice Ilirije oživljene.

Dne 14. oktobra 1929 poteče 120 let, odkar je podpisal cesar Napoleon I. ukaz o ustanovitvi Ilirskih dežel z glavnim mestom Ljubljano.

Ilirija je obsegala pretežno večino Slovenije, tudj Primorje s Trstom in Reko, Dalmacijo z otoki ter velik del Hrvaške.

Takratna nova državna tvorba je bila za naš narod velikega pomena. Francoska revolucijska doba je prinesla različne svobodščine, uveljavljen je bil naš materni jezik v šoli in javnosti in beleži se tudi velik gospodarski razvoj. Takrat smo dobili v Ljubljani tudi prvo slovensko vseučilišče, za katero mo se morali pozneje celo stoletje boriti.

Odprava tlačanstva, ureditev davkov, svoboda obrta, cvetoča trgovina, to so bili veliki čini za naš narod.

Danes pričajo dokumenti, ki so se mogli ohraniti o velikih zgodovinskih našega nacionalnega in kulturnega razvoja. Zelo živo opisuje takratno dobo naš prvi slovenski pesnik Valentin Vodnik v svojih pesmih, na primer »Ilirija vstan!«

Danes v svobodni Jugoslaviji, se hoče naš narod spomniti one velike ilirijanske dobe in proslaviti 120-letnico »Ilirije oživljene«. V Ljubljani se vrše velike predpriprave za to proslavo. Na Valvazorjevem trgu bo v kratkem dovršen velik spomenik v obliki visoke piramide, z različnimi napismi, spominjajočimi na »Ilirijo oživljeno«. Okoli njega se urejuje trg in nanj vodeče ulice. Spomenik bo odprt v veliko narodno slovesnostjo v nedeljo, dne 13. oktobra t. l. Prireditve vodijo: ljubljanska mestna občina, oblastni odbor, Glasbena Matica in Francoski inštitut v Ljubljani. Ob navzočnosti zastopnikov Nj. Vel. Kralja, centralnih oblasti, predstavnikov francoske vlade v naši kraljevini in raznih odličnih oseb, ki bodo dosepele iz Francije, bo odprt spomenik ter se bodo vršile različne prireditve.

Med drugimi mnogoštevilnimi udeleženci je treba, da tudi vojne žrtve počastimo ta veliki dan s svojo navzočnostjo. Pokloniti se hočemo obenem spominu padlih pradedov, borcev za svobodo in dobrobit našega naroda. Kostj takratnih francoskih vojakov počivajo v naši zemlji. Odbor nas je oficijelno povabil k proslavi.

Apeliramo na tovariše iz Ljubljane in bližnjih krajev, da se udeležijo slavnosti, ki se bodo vršile 13. oktobra t. l. Pridite v sprevod, ki se bo formiral isti dan zjutraj v Ljubljani pred Mestnim domom.

Natančnejše bo objavljeno v dnevnem časopisu. —

Počastimo mi, bivši borci, spomin »Ilirije oživljene!«

Zbirajmo inserate.

Naš list se je po novi reorganizaciji precej razširil tako, da izhaja skoro v 6000 izvodih. Ne samo med vojne žrtve, tudi drugim naročnikom se pošilja.

Skoro sleherna slovenska hiša ima kakega vojnega invalida ali drugo vojno žrtev tako, da

povsod čitajo naše glasilu. Pa tudi izven Slovenije ima mnogo naročnikov.

Ker smo mogli naš list tako uveljaviti, da je postal povsod zanimiv in nepogrešni glasnik, bo za gotove interese jako koristna tudi njegova reklama potom inseratov. Invalidi obrtniki, trgovci pa tudi neinvalidi se lahko poslužijo reklame, ki bo na vsak način uspešna.

Vsako stanovsko glasilu naznanja tudi smrtne slučaje in različne zahvale za svoje članstvo, le pri nas se to še ni uveljavilo.

Sklenili smo, da otvorimo na zadnji strani našega lista stalni inseratni oddelek, ako se bo zglasilo dovolj interesentov.

Tovariše in tovarišice, pa tudi druge nam naklonjene čitatelje prosimo, da naj zbirajo oglase in inserate ter smo pripravljene za njihov trud nuditi 20 % provizijo. Cene inseratom so za vsak cm² po 3 Din. Pri večkratnih ali stalnih objavah ter pri partih dajemo najmanj 20 % popusta.

Inserirajte v našem listu!

Procena nesposobnosti.

V členu 107. novega invalidskega zakona stoji: »Predmete osebnih vojnih invalidov pošlje invalidsko sodišče, preden izda zgoraj omenjeno odločbo, s predloženo prijavo po § 104. tega zakona pristojnemu vojnemu okrožju, da odredi komisija (§ 49) glede na prejšnjo diagnozo, na zdravniško spričevalo po § 104 o sedanjem stanju prosičeve onesposobitve in na prejšnje spise odstotek onesposobljenosti po navodilu za ocenjanje invalidnosti po odredbah tega zakona.«

K temu omenjamo, da bo nadpregledna komisija pri vojnem okrožju pregledala akt in primerjala na podlagi akta že poprej konstatirano bolezen, s sedanjim stanjem bolezni, ali poškodbe, kakor jo konstatira uradni zdravnik v spričevalu, ki ga invalid priloži prijavi.

Komentar v brošuri Invalidski zakon pojasni, da nadpregledna komisija ne bo pregledovala invalidov, temveč bo odločala le iz aktov, kakor je pojasnjeno v prednavedenem odstavku. Le v slučaju potrebe zamore pozvati invalida, da se predstavi osebno.

Za proceno nesposobnosti in odreditev procentov bo morala komisija jemati v obzir navodila za proceno nesposobnosti vojnih invalidov z dne 6. julija 1929, St. Br. 55.480, ki veljajo poleg novega invalidskega zakona.

Zdravnik izda invalidu spričevalo za prijavo, v katerem konstatira le, ali se je stanje zboljšalo ali je ostalo nespremenjeno?

Tako predpisuje invalidski zakon v § 104 a) 2.). Čudno, da se konstatira tudi, ako je stanje poslabšano!

Invalidski zakon tega pogoja ne omenja, vendar bi bilo pa to razumljivo, ker stoji v členu 107.

Podrobnost k prošnjam za odkupnine.

Več prošenj za odkupnine je vloženi že po prejšnjem invalidskem zakonu iz leta 1925, nekateri pa so dobili celo rešitve o priznanju, toda vsote še ne izplačane.

Po lanskem budžetu predvidena vsota je postala izčrpana, letos pa se odkupnina gotovo zato ni izplačevala, ker je bilo pričakovati nov invalidski zakon.

Sedaj, ko je nov invalidski zakon izšel, bo treba najbrž pred vsem ugotoviti, ali bodo vsi dotični, ki so zaprosili za odkupnine še zaščiteni? Zaradi tega mislimo, se že dovoljena odkupnina ne izplača in tudi ne dosepejo nove rešitve.

Skoro, da bo treba vsem dotičnim, ki imajo vložene prošnje za odkupnine, naknadno predložiti nove sklepe, da so priznani po sedanjem invalidskem zakonu in v kakem smislu.

V sedanjem invalidskem zakonu je tudi glede dokumentov, ki se prilagajo prošnjam za odkupnine, nekaj malega spremembe.

Spremembo opazimo v tem, da se predpisuje izdajanje potrdila od občinske oblasti o imovinskem stanju in sedanjem zaposlenju, za invalide pa tudi o zaposlenju za časa onesposobljenja. Dalje je sprememba, da je treba predložiti že k prošnji izvid pregledne komisije. Garancijsko izjavo in svoje mišljenje k prošnji izdaja občina mesto invalidskega združenja, vdove pa, ako imajo otroke izpod 16 let, morajo tudi že k prošnji priložiti odobritev varstvenega sodišča.

Pri dokumentih, kakor so jih prosilci za odkupnine prilagali po starem zakonu, je treba odslej paziti na sledeče, oziroma jih sledeče izpopolniti:

Mišljenje, ki ga izdaja občina, mora vsebovati tudi, koliko ima dotični premoženja, kaj je po poklicu in kaj je bil takrat, ko je bil ranjen ali onesposobljen?

Kot posebno listino mora izdati občinski urad

invalidskega zakona, da nadpregledna komisija primerja na podlagi akta že poprej konstatirano bolezen, s sedanjim stanjem bolezni. V mnogih slučajih je sedanje stanje poslabšano.

Komentar pojasni celo sledeče: »Ceneča zdravniško spričevalo, izdano po točki 2 pod a) § 104, mora komisija paziti, da ne more jemati v ozir pri tej priliki tudi poslabšanja invalidnosti. Iz tega sledi, da bodo pri novi proceni nesposobnosti, ostali isti procenti, ali pa se bodo zmanjšali, ne bodo se pa zvišali. Nova navodila za proceno pa v par slučajih predpisujejo več procentov, kakor so jih poprejšnja. Tako na primer za amputacijo stegna 80 %, po večini pa so imeli dotični invalidi sedaj le 70 % nesposobnosti.

Gotovo bi morala nadpregledna komisija držeč se predpisanih navodil za proceno nesposobnosti, ki so sprejeta z novim invalidskim zakonom, v takih slučajih procente povišati.

Invalidi navadno niso prosili za ponovne preglede kljub temu, da se je marsikomu bolezen ali poškodba faktično poslabšala. Tako imamo mnoge, ki po sedanjem invalidskem zakonu ne bodo več invalidi, ker imajo izpod 30 %, stanje na njih telesih pa je slabše kot je bilo. Seveda ne morejo sedaj ničesar več doseči.

Invalidski zakon sploh ne dovoljuje več nadpregledov drugim kot invalidom od 60—100 %. Posamezniki bodo imeli vsled tega gotovo neprilike.

Iz prakse namreč vidimo, da so morali na primer 40 % invalidu pozneje v bolnici odrezati nogo. Na ta način je postal 80 % invalid, toda ne bo mogel dobiti tega obilježja. Taki slučajji pa se lahko pripete pri raznovrstnih poškodbah.

svojo izjavo, da bo dotični res rabil odkupnino za kar jo prosi in mišljenje o njem in njegovih porokih. Take izjave ne izdaja več oblastni odbor našega združenja, kvečjemu v tem slučaju, ako jo bo komisija za odkup invalidnina izrecno zahtevala od združenja.

Vojne vdove z otroci, za katere prejema, se morajo poprej obrniti na varuško okrajno sodišče, da jim poprej izda varuško dovoljenje, ki ga morajo priložiti že k prošnji. Po predpisih novega zakona pa se mora tudi že izvid pregledne komisije priložiti k prošnji. Pri nas nastane vprašanje, ako bo vojni okrog poklical k tozadevnemu pregledu samo na prošnjo stranke? Do sedaj je bilo običajno, da je pozval samo na predlog okrajnega sodišča, ki je predložilo cel invalidski spis. Ker bodo pa odslej invalidski spisi pri divizijskem sodišču, bo treba vlagati kompletne prošnje z vsemi prilogami na Invalidsko sodišče pri dravski diviziji, da isto odstopi spise pristojnemu vojnemu okrožju v svrhu pregleda.

Da bo dovolj jasno, navedemo vse priloge, ki jih je treba k prošnjam za odkupnine:

1. izvršljiv sodni sklep (novega invalidskega sodišča) v overovljenem prepisu;
 2. izpisek iz rojstne knjige za celo družino;
 3. npravstveno spričevalo;
 4. spričevalo občine o premoženjskem stanju, sedanjem poklicu, pri invalidih pa tudi o poklicu za časa onesposobljenja;
 5. garancijsko izjavo občine o prosilcu in njegovih porokih;
 6. izvid nadpregledne komisije;
 7. vdove z otroci varuško sodno dovoljenje.
- Vsak naj torej v bodoče pazi, da priloži prošnji za odkupnine vse prednavedene listine.

Ker morajo biti prosilci že vsi po novem zakonu prijavljeni, da morejo predložiti novo potr-

dilo o prejemanju invalidnine, bo treba tudi celokupno prošnjo najbrž pošiljati preko invalidskega sodišča pri divizijski oblasti, da priključi cel invalidski akt. In sicer radi tega, ker okrajna sodišča odstopajo po prijavi temu novemu invalidskemu sodišču v odločitvi.

Brez celotnega invalidskega akta pa komisije pri vojnih okrugih ne morejo pregledati prošilca za odkup.

Kako se daje odkupnina?

V »Službenih Novinah« od 6. II. 1928 so izšla tozadевна navodila, katera smo že takrat deloma objavili.

Vse spremembe pa so razvidne v sedanjem novem invalidskem zakonu, katerega knjižico si itak lahko vsak naš član ali članica nabavi za malenkostno ceno pri udruženju.

Odkupnina se ne daje za manj kot 5, a ne več kot 15 let.

Le-ta se vpoštevajo po mnenju nadpregledne komisije o zdravstvenem stanju in faktični starosti.

Osnovna invalidnina brez dodatkov se množi:

za 5 let s številom	4:25;
» 6 » » »	4:90;
» 7 » » »	5:50;
» 8 » » »	6:24;
» 9 » » »	6:82;
» 10 » » »	7:30;
» 11 » » »	7:86;
» 12 » » »	8:38;
» 13 » » »	8:86;
» 15 » » »	9:90.

Zmnožek je vsota odkupnine.

Zakon o državnem nadzorstvu nad poslovanjem invalidskih družb.

V predzadnji številki »Vojnega Invalida« smo že priobčili ta zakon, kakor so ga prinesli dnevnik.

Ker pa smo sedaj dobili »Službene Novine kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev« z dne 31. avgusta 1929, št. 203/LXXX, ga priobčujemo še enkrat.

§ 1.

Vse invalidske družbe, kakor: združbe, odbori, zadrage, klubi in ostale podobne naprave, ki imajo obeležje invalidov (vojnih, vojaških mirnodobnih ali civilnih), najsi uživajo državno pomoč ali podporo ali ne, spadajo pod nadzorstvo ministra za socialno politiko in narodno zdravje.

Ustanavljanje novih združb dovoljuje minister za socialno politiko in narodno zdravje.

§ 2.

Minister za social. politiko in narodno zdravje nadzira invalidske družbe iz § 1. tega zakona ali po podrejenih organih glavne kontrole ali pa po osebah, ki jih izvoli in odredi sam, ki pa jim ni treba, da bi bile državni uslužbenci.

§ 3.

Vse invalidske družbe iz § 1. tega zakona morajo predložiti ministru za socialno politiko in narodno zdravje vsake tri mesece poročilo o svojem poslovanju. Iz poročila mora biti jasno razvidno, kakšni so bili vsi odborovi sklepi, z ločenimi mnenji, če jih je kaj bilo, kakor tudi blagajniško poslovanje in stanje po pozicijah prejemkov in izdatkov.

Ta poročila se morajo izročiti ministru za socialno politiko in narodno zdravje v prvih 15 dneh po izteku treh mesecev. Poročilo morata podpisati upravni in nadzorstveni odbor. Če pa ju ni, ga podpisajo osebe ki so upravičene, podpisovati službeno korespondenco.

Dan, s katerim se začne prvi trije meseci, teče od dne 1. avgusta 1929.; v tem mesecu se mora poslati ministru za soc. politiko in narodno zdravje poročilo o dosedanjem poslovanju kakor tudi izpisek o blagajničnem stanju.

§ 4.

Minister za social. politiko in narodno zdravje sme odrediti, če je treba, pri katerikoli invalidski družbi iz § 1. tega zakona svojega komisarja s pravico, po izprevidnosti razrešiti dolžnosti ali poedine člane upravnega ali nadzorstvenega odbora ali vse člane enega ali drugega odbora ter prevzeti

Po členu 85 invalidskega zakona imajo osebe, ki dobe odkupnino potem samo še pravico do ortopediranja in zdravljenja. Vse druge ugodnosti po invalidskem zakonu izgubijo. Na ta način jim odpadejo pravice na primer do učenja, podpore za osamosvojitve, do polovične vožnje itd.

Toliko v pojasnilo, da bodo prosilci za odkupnino informirani. Med njimi smo opazili včasih prav različna mnenja. Tako na primer je kdo mislil, ako dobi za 10 let odkupnino, da jo bo po pretečenih 10 letih zopet dobival. Odkupnina je popolna odpravnina za enkrat in vselej.

Končno moramo še pojasniti, da 100% ni invalidi in 100% ni z dodatkom sploh ne morejo dobiti odkupnine in je zanje sploh vsaka prošnja brezpredmetna.

Oblastni odbor Udruženja vojnih invalidov v Ljubljani išče vojne invalide oziroma vojne vdove radi nastavitve pri lastnem podjetju.

Samo pismene ponudbe z navedbo šolske izobrazbe, starosti in libe ter z zahtevo plače na Oblastni odbor vojnih invalidov v Ljubljani, Št. Peterska vojašnica.

Zaposlitev celodnevna.

Prošnje vložiti najpozneje do 10. septembra 1929.

samo sporazumno z ministrom za socialno politiko in narodno zdravje s potrebnimi strokovnjaki voditev poedinih ali vseh poslov.

Komisar mora pregledati v prvi vrsti vse dotedanje družbeno poslovanje in podati ministru za socialno politiko in narodno zdravje poročilo o ugotovljenem stanju s predlogom.

§ 5.

Komisar je aktiven ali upokojen državni uradnik, lahko je pa tudi oseba svobodnega poklica; toda v vsakem primeru mora biti vojni invalid ali rezervni častnik.

Komisar posluje po pravilih dotične družbe in po naredbah ministra za socialno politiko in narodno zdravje. Če in kolikor razreši dolžnosti člane upravnega ali nadzorstvenega odbora, toliko preidejo nanj dolžnosti in pravice.

Trajanje komisarjevega nadzorstva in poslovanja odreja minister za socialno politiko in narodno zdravje.

Nagrado komisarju in strokovnemu osebju za poslovanje odreja minister za socialno politiko in narodno zdravje. Izplačevanje obremenja proračunska sredstva družbe, pri kateri poslujejo.

§ 6.

Ta zakon stopi v veljavo z dnem, ko ga kralj podpiše, obvezno moč pa dobi, ko se razglaša v »Službenih Novinah«; s tem dnem prestanejo veljati vse odredbe, ki bi nasprotovale odredbam tega zakona.

Našemu ministru za socialno politiko in narodno zdravje naročamo, naj razglaša ta zakon in skrbi za njegovo izvrševanje, vsem in vsakomur pa, naj se mu pokoravajo.

Na Bledu, dne 24. avgusta 1929.

Aleksander s. r.

Minister za socialno politiko in narodno zdravje:

dr. M. Drinkovič s. r.

Videl in pritisnil državni pečat čuvar državnega pečata, minister pravde:

dr. M. Srškič, s. r.

(L. S.)

Predsednik ministrskega sveta, minister za notranje posle, častni adjutant Njeg. Veličanstva kralja, divizijski general:

Peter Živkovič s. r.

Naše gibanje.

Invalidski zakon z navodilom za ocenjanje pridobitne nesposobnosti vojnih invalidov je izšel. Knjiga je zelo praktična in služi mnogo v pouk in razmotrivanje pravic in postopanje v invalidskih zadevah. — Tudi za urade, zlasti one, ki se pečajo z invalidskimi zadevami, se nabava te knjige priporočila. — Dobi se pri Udruženju vojnih invalidov v Mariboru, Rotovški trg 1 med uradnimi urami vsako sredo, soboto in nedeljo od 9. do 11. ure. — Knjiga stane Din 4, po pošti Din 5.

Domžale. Krajevni odbor obvešča vse članstvo svoje organizacije, da ni treba iskati tajnika tov. Vodopivca v njegovi službi v uradu. Kadar je tajnik službeno zadržan, naj se obrača članstvo na druge tovariše iz odbora, oddaljeni člani pa se lahko za različna pojasnila obrnejo tudi pismeno, ker si s tem prihranijo čas. Za prijave naj si vsak po-

prej, predno pride, nabavi potrebne listine, ker pojasnjuje »Vojni invalid« natanko, kaj je vse treba! Redno sprejema tajnik na svojem stanovanju vsak dan od 3. do pol 5. ure popoldne, ne pa rano zjutraj, ker se potem delo zavlačuje.

Tržič. Prihodnji uradni dan je v nedeljo, dne 6. oktobra t. l. v »Gasilskem domu« od 9. do 11. ure. Člane pozivljamo, da naj se takoj prijavijo pri sodišču zaradi prevedbe in sicer lahko vsak čas in vsak dan od 4.—6. ure popoldne, razun ob sobotah. Da ne bo povpraševanj zakaj ne dobi nihče rešitve v roke, bodi povedano, da bo sodišče uradno odstopalo prijave invalidskemu sodišču v Ljubljani. Potrčila od davkarije iz Kranja so došla. Naš predsednik je daroval mesto venca na grob svojemu bratu, 50 Din za tiskovni sklad.

Tombola Udruženja vojnih invalidov v Mariboru, ki se je vršila v nedeljo 8. septembra 1929 ob pol 3. uri popoldne na Trgu Svobode, je potekla pri

lepem jesenskem vremenu prav zadovoljivo. Udeležba iskalcev sreče je bila naravnost rekordna, zlasti pričakovanje na osem tombolskih dobitkov je bilo nervozno. Rezultat je bil sledeči: Kompletna spalna soba je razveselila nevesto gđ. Angelo Muškatelevo, prodajalko klobučarne gosp. Auer; nočni železniški čuvaj Josip Granduš je dobljeni šivalni stroj poklonil svoji boljši polovici; lepo žensko kolo je postalo last gospe Marice Bogdanovičeve, a viničarka Marija Ulova iz Kamnice je kar žarela od veselja, ko ji je sreča prisodila kompletno kuhinjsko garnituro. Radio-aparat je romal v Šent Ilj ter bo montiran v gostilni gospoda Karola Dimnik-a; voz premoga pa je odpeljala gospa Josefina Cetl, soproga krojaškega mojstra iz Studencev. Seženj drv je zadel g. Josip Stumpf, delavec iz Rač pri Mariboru in osmo tombolo, vrečo moke, pa je dobila gđ. Anica Beranič iz Krčevine. — Tudi ostali so bili zadovoljni z večjimi in manjšimi dobitki, katerih je bilo 490. — Pripomniti se mora, da so vsi, ki jim je bila sreča mila, revnega stanu, zato so jim dobitki prav dobro došli. — Tako je bila prireditel v pomoč in zadovoljstvo revnejšim slojem in v gmetno podporo vojnim žrtvam. Zahvaljujemo se vsem dobrotnikom, obiskovalcem in našim članom, ki so pridno agitirali in razprodali tombolske karte, da je precej zadovoljiv uspeh te prireditve. — Končno izrekamo vsem, ki so prispevali z dobitki, bodi si materielno ali finančno najsrčnejšo zahvalo ter se priporočamo za nadaljno naklonjenost.

Člansko knjižico in invalidsko uverenje je izgubil na poti iz Ježice do Linhartove ulice v Ljubljani tov. Vinko Kosmač iz Ježice št. 23. — Kdor bi jo našel, naj jo vrne njemu ali Udruženju. Svaramo pa pred izrabljanjem!

Trafike se nameravajo ustanoviti in sicer: v Ljubljani na sv. Petra cesti št. 7, na Grajski Planoti (Ljubljanski grad), na Cankarjevem nabrežju in na Strmem potu. Dalje na Logu, obč. Log pri Ljubljani in v Šmartnem pri Litiji. Osebe, zaščitene po invalidskem zakonu, ki se zanimajo za katero izmed teh trafik, naj se za natančnejše podatke zglasijo v pisarni Kraj. odbora UVI v Ljubljani, Šentpeterska vojašnica, soba 3, do 8. oktobra 1929.

Služba hišnika, ki je bila razpisana v zadnji številki, je oddana. To v vednost vsem prosilcem!

BROŠURE INVALIDSKI ZAKON z navodili za ocenjanje nesposobnosti, je izdalo naše Udruženje. Cena komadu je po 4 Din in poština. Knjižice imajo vsi Krajevni odbori. — Tovariši in tovarišice, kupite jih, da boste lahko pregledali vsebino novega Invalidskega zakona in se o vsem informirali. S tem si prihranite mnogo posredovanj. Vsak naj si kupi knjižico, ker je v to svrhu cena tako malenkostna!

LJUDSKA SAMOPOMOČ je otvorila začasno zopet oddelke za nad 50 let stare. Mnogo njenih članov je že umrlo in so dobili njih svoji lepe vsote. Vplačila so tako malenkostna, da jih vsak zmore. Kdor hoče za slučaj smrti preskrbeti svoje, naj se nemudoma oglasi na zastopnika tov. Stanko Tomca, tajnika oblastnega odbora Udruženja vojnih invalidov v Ljubljani, Šentpeterska vojašnica in priloži znamko za odgovor!

Politične beležke.

Nov srednješolski zakon. V »Službenih novinah« od 17. septembra je izšel nov srednješolski zakon, ki določa podrobno ustroj srednjih šol, način poučevanja, privatnih srednjih šol in dijaških organizacij. Srednje šole so popolne z 8 razredi, ali nepopolne s štirimi razredi. Srednje šole se dele v realne gimnazije, realke in klasične gimnazije. Srednja šola je državna, ali samoupravna, privatne srednje šole ne morejo obstajati, izjemoma smejo obstajati le one privatne srednje šole, ki so obstajale z dnem, ko je stopil zakon v veljavo, to je 17. septembra 1929. Šolsko leto prične z 11. septembrom in traja do 10. junija prihodnjega leta za popolne in do 15. junija za nepopolne srednje šole. Dijaške organizacije ne smejo biti osnovane na plemenski ali verski podlagi.

Ureditve naših dolgov v Franciji. Te dni je bil dosežen sporazum med zastopniki francoske in naše države glede odplačevanja predvojnih in medvojnih srbskih dolgov v Franciji, katere bi morali na podlagi mednarodnega sodišča v Haagu plačati v zlatu. Po doseženem sporazumu je urejeno tako, da se bodo vsi ti dolgovni odplačevali na račun nemške odškodnine. pomto reparacijske banke. Z ureditvijo teh dolgov je naša država zelo utrdila svoj kredit v inozemstvu.

Sklenitev trgovinske pogodbe s Španijo. Uradno se poroča: Po vesteh, ki so prispele iz Madrida, je naša delegacija končala pogajanja za trgovinsko pogodbo med našo državo in Španijo. Načrt pogodbe je bil že odobren od strani španske vlade. Nova trgovinska pogodba s Španijo je za nas ugodna, ker se naslanja na kompromisno rešitev glede uvoza vin. To vprašanje je tvorilo tekom pogajanj dokajšnje težkoče. Glede uvoza španskih vin je bil končno dosežen sporazum na ta način, da bodo deležna ugodnosti pri uvozu v našo državo le fina španska vina. Te ugodnosti so v bistvu slične olašavam, ki jih daje uvozu finih grških vin tr-

govinska pogodba z Grčijo. Trgovinsko pogodbo s Španijo je v mnogočem olajšalo naše sodelovanje na mednarodni razstavi v Barceloni.

Jugoslavija v komisiji za kontrolo oboroževanja. Svet Društva narodov je sklenil, da vstopita v komisijo za kontrolo oboroževanja namesto zastopnikov Čile in Rumunije odposlanca Peruja in Jugoslavije. Nadalje je imenoval predsednika holandske vlade za predsednika mednarodne konference za kodifikacijo mednarodnega prava, ki se bo sestala 13. marca prihodnjega leta v Haagu.

Nova avstrijska vlada. Nevarnost državljanske vojne, ki je strašila zadnje mesece v Avstriji, je sedaj odstranjena. Zvezni kancler je postal dr. Hans Schober, dosedanji dunajski policijski predsednik. Dr. Schober uživa zaupanje vseh krogov.

Druge novice.

Ureditev delovnega časa v Rusiji. Po vestih iz Moskve je sklenil svet ljudskih komisarijev takoj uveljaviti uredbo o novi ureditvi delovnega časa v industriji. Uredba uvaja v vseh industrijskih podjetjih razen v sezonskih obratih, kakor tudi pri oblastvih petdnevno delo na teden. Štiri dni dela in en dan počitka. Nadaljne določbe uredbe urejajo praznovanje praznikov. Praznik novega leta ter razni verski prazniki pravoslavne cerkve so odpravljeni in se bo na te dneve vršilo običajno delo. Kot prazniki bodo veljali odslej v naprej samo revolucionarni spominski dnevi v maju in v novembru.

Tvornica za bankovce v Beogradu je gotova in bodo že v oktobru pričeli v njej z delom. Tvornica je zgrajena na Topčideru v bližini Beograda in je krog in krog obdana z visokim zidom, kakor kaka trdnjava. Tvornica je zgrajena vsa iz železobetona.

Aretacija bivšega oficirja. V Novem Sadu je policija aretirala Ivana Tkaliča, bivšega generalštabnega majorja. Ko je bil upokojen, se je pričel baviti z žitno trgovino in je pri tem osleparil razne trgovce v Sloveniji in Vojvodini za okroglo 700.000 dinarjev. Večino denarja je zapravil s kvartanjem in ženskami.

Razširjenje ljubljanskega kolodvora. — V prihodnjem državnem proračunu bo postavljena vsota od treh milijonov za razširjenje ljubljanskega glavnega kolodvora.

Povečana Ljubljana. Sedanji ljubljanski mestni svet je podvzel korake pri notranjem ministrstvu za to, da se priključijo Ljubljani še okolišne občine Vič, Zg. Šiška in Moste.

Spomenik kralju Petru v Bosanski Krupi. V soboto 21. septembra so v Bosanski Krupi na svečan način odkrili spomenik kralju Petru Osvoboditelju, ki je postavljen pred tamkajšnjim občinskim poslopjem. Kip za spomenik je izdelal zagrebški kipar Kršinič.

Zveza slovanskih mest. V Varšavi so se vršila te dni posvetovanja izmed zastopnikov poljskih, češkoslovaških, bolgarskih in jugoslovanskih mest za ustanovitev zveze mest omenjenih štirih slovanskih držav. Zveza bo prirejala skupne kongrese, razstave, izlete itd. ter na ta način vzpostavila čim ožje gospodarske stike med državami.

Zdravstvo.

Tudi zdravje gre skozi želodec.

Znan je pregovor, da gre ljubezen skozi želodec. Se mnogo bolj upravičeno pa lahko trdimo, da gre zdravje skozi želodec. To ve iz lastne izkušnje vsak otrok, vsaj

v kolikor gre za nezmernost, za uživanje nezrelega sadja, slaščic itd. V zadnjih letih so pa nemški zdravnik dognali, da se daje nekatere bolezni s primerno hrano naravnost zdraviti, posebno rane in pa jetika.

Poizkusni na živalih so že pred leti dokazali, da pitanje z beljakovinami zmanjša sprejemljivost telesa za nalezljive bolezni; mastna hrana poveča telesno odpornost, ogljikovodikov bogata hrana pa jetiko pospešuje. Dokazano je, da je telo tembolj podvrženo okuženju, čim več je v njegovem staničju vode. Zato so tudi vsako gnojenje in vnetje od nekaj zdravili z izsušenjem. Ker je kuhinjska sol predvsem tista snov, ki najbolj pospešuje vlogo v staničju, moremo pobijati razne bolezni s tem, da dajemo bolniku čisto neslane ali pa vsaj le malo slane jedi. — Zelo veliko ulogo igrajo pri pobjanju raznih kužnih bolezni tudi vitamini, ki se nahajajo predvsem v surovih živilih, sadju, mleku, zelenjavi itd. Pri zdravljenju ran in zlomljenih kosteh je vitaminov bogata hrana zelo bistven pripomoček.

Po mnogih poizkusih so nemški zdravniki dr. Max Gerson, dr. Hermannsdorf in prof. Sauerbruch natančno določili zdravično dieto za jetično. Ta hrana vsebuje obilo beljakovine in maščobe, le malo pa ogljikovodikov. Bolnika pa ni smeti brez meje debeliti, marveč je treba količino hrane takoj zmanjšati, čim je dosegel svojo pravo težo. Hrana za enega bolnika vsebuje povprečno dnevno 90 gramov beljakovin, 160 gramov maščobe in 220 gramov ogljikovodikov; kuhinjska sol je popolnoma izključena. Pač pa dobivajo bolniki veliko množino posebne mešanice anorganskih (rudniških) soli, ki jo je sestavil dr. Gerson. Taka prehrana telesu vzame vlogo, ga izsuši.

Zdravilni jedilni list za jetično je sestavljen takole:

Prepovedane so jedi: Kuhinjska sol; konzerve vseh vrst; prekajeno in začinjeno meso; klobase in gnjat; prekajene ali nasoljene ribe; kis. Maggi; kocke za juho.

V omejeni meri dovoljene so jedi: Neslan kruh; kruh iz neoluščenega žita; prepečenec; rezanci; makaroni; pečivo; sveže meso (do 500 gramov na teden); drob (prižlec, mozgani, jetra itd.); sveže ribe; poper; Liebigov mesni ekstrakt; pivo (zdravilno pivo ali sladno pivo); malaga, rdeče vino (kot začimba v jedeh); kava, čaj, kakao (samo toliko, da se pobarva mleko).

Dovoljene so jedi: Mleko, približno 1 do 1½ liter dnevno katerikoli obliki, posebno surovo mleko — če je od zanesljivo zdravih krav! — dalje kislo mleko, mlečni kakao ali riž, smetana, kefir, malo slani siri; dalje neslano surovo maslo; sadje vseh vrst, posebno mnogo surovega sadja, a tudi kuhano, kompoti, marmelade, sadni sokovi, limonada, sadjevec, pečena jabolka; potem sveže solate in sočivje (nobena zelenjava naj se ne devlje v vrelo vodo, marveč naj se pari; juham in drugim jedem se morejo dodati surovi sokovi razne zelenjave); paradižniki, razne kolerabe, pesa in repa, krompir, šparglji, razno zelje in ohrovt, karfižole, kislo zelje, kreša, endivija, spinača, grah, fižol v stročju, leča, gobe, kumare, buče, korenje (posebno surovo nastrgano in oslajeno) itd.; jajca in razne jajčje jedi; riž (neoluščen), zdrob, tapivka, kaša, ovsen zdrob; sladkor, posebno

rujavni kandis in pa pristen čebelnj med; oljčno olje, svinjska mast.

Da se v jedeh prikrije pomanjkanje soli, naj se menjuje obilo začinjajo s kostno moko, različni zelišči: majaronom, pehtranom, poprom, čebulo, poprovo meto, lovoriem, kumino, peteršiljem, zeleno, česnom, redkvijo itd., dalje s citrono, različni dišavami, mandlji, orehi, rozinami itd.

Čas za uživanje hrane je natančno določen; k jedi dobe bolniki že prej omenjeno mešanico mineralnih soli. S to dieto so doslej dosegli izvrstne uspehe pri 300 bolnikih s težko in najtežjo kožno, kostno ali žlezno jetiko; izboljšanja in ozdravljenja so trajna. Manj dognani so uspehi pri pljučni tuberkulozi. Dobro je, ako bolnik tudi po ozdravljenju še nekaj časa nadaljuje s to hrano.

Raznoterosti.

V Mandžuriji nastaja nova rasa.

Rusi in Kitajci se križajo in v severni Mandžuriji je že zdaj do 100.000 beločnožnih mešanec.

V severni Mandžuriji nastaja nova človeška rasa, ki bo imela velik vpliv na odnose med belo in žolto raso. V severni Mandžuriji se namreč vedno bolj množijo zakoni med Rusi in Kitajci. Gospodarske razmere silijo Ruse, da se ženijo s Kitajkami, Kitajci pa z Rusinjami. V okolici vzhodno-kitajske železnice biva nad 150.000 Rusov, ki se ne smejo vrniti v domovino, ker so se borili proti boljševikom in bi jih sovjetska vlada večinoma postreljala. Pretežna večina je živela v Rusiji v izobilju, zdaj pa živi v bedi, kakršne si pri nas še misliti ne moremo, čeprav ne živimo v posebno dobrih razmerah. Poedina plemena se križajo tako, da preti vedno večja nevarnost, da sploh izginejo. Tujec, ki se vozi proti Harbinu, takoj opazi mejo med dvema plemenoma. Pod Cangčunom ob južnomandžurski železnici so naseljeni samo Kitajci. Na tej postaji se pa pričena ozemlje novega plemena, napol ruskega, napol kitajskega. Tu se Kitajci navdušeno ženijo z Rusinjami. V Harbinu pa tvorijo večino Rusi, ki se doslej s Kitajci še niso pomešali.

Statistike o širjenju nove rase sploh ni. Kitajske oblasti ne trpe statistike. Rusi imajo pa preveč drugega dela, da bi se ukvarjali s tem nehalčnim poslom. Ruski emigranti se pa zaman upirajo, da bi se njihove hčerke ne možile s Kitajci. Tako je v severni Mandžuriji že zdaj do 100.000 beločnožnih mešancev. Ko dorastejo, bodo mnogo pripomogli, da se bela in žolta rasa zbližata. Že zdaj se vidijo posledice križanja dveh ras, in sicer v tem, da se je naziranje nižjih kitajskih slojev o belokočnih temeljito izpremenilo. Kdor pride naravnost iz Kitajske, takoj opazi to razliko. V severni Mandžuriji so živeli belokočni dolga leta v strašni bedi in so se pomešali med nižje sloje Kitajcev. Zdaj vlada med Kitajci in belokočni prijateljsko razmerje, kakršnega še ni bilo nikoli.

Seveda premožnim belokočcem na Kitajskem to križanje ni po volji. Pritožujejo se, da bodo belokočni kmalu izgubili v očeh Kitajcev ves ugled in prestiž. V severni Mandžuriji se kitajski nižji sloji ne bodo več tako klanjali belokočcem, kakor so se doslej. Drugi pa so mnenja, da bo križanje ras človeštvu samo koristilo. Stena med belo in žolto raso je bila doslej samo umetna, šlo je za mejo med gospodarskimi interesi. Belokočni so živeli mnogo bolje nego Kitajci. Zdaj je ta razlika v splošnem že izgnila. Preden izumre eno pokolenje, se bodo morali Rusi in Kitajci v Harbinu in v okolici umakniti novi rasi, v kateri bo kri obih ras docela pomešana.

LISTEK.

T. K.:

Invalid.

Slonel je ob zidu tam nekje na Šentpeterski cesti. Mimo so hodili ljudje in postrani pogledovali človeka z leseno nogo in desno roko, ki se je končavala nekje nad laktom, naprej pa je mahedral prazen rokav.

V levici je držal obnošen klobuk; v njem je bilo opaziti drobiza, še par svetlih dvodinarskih novcev je delalo družbo številnejšim desetparskim.

Mirno je slonel ob zidu ozkega pločnika in ni spregovoril besede, ko so se bližali lepo oblečeni ljudje, niti ko so se zvečer v trumah vračali mimo njega delavci z dela.

Njegov do kosti izsušen obraz in njegove oči, ki so gorele v čudni luči, so same govorile in glasno oznanjale na skrivito bolečino njegovega srca:

»Ljudje božji, ki hodite mimo in vidite mojo stisko, usmilite se, če ste ljudje in se vam bolje godi nego meni.

Saj veste, da nisem sam kriv svoje pohabljenosti.

Oh, koliko moči je še v meni, koliko življenja in kako rad bi delal, težko delal in se potil od zore do mraka, da bi preživel sebe in ženo in otročička.

Sedaj pa slonim tu cele dneve in beračim.

Beračim! Jaz, tridesetletni mož!

Glej, kako daleč sta se me izognila?

Aha, ti gospodič v svetli novi obleki in dama poleg tebe! Ali se bojita, da bi vama pokvaril Vajino razpoloženje in Vajino mirno ljubezensko vzdušje pokvaril s svojo pohabljenostjo?

Ne, saj vama nočem.

Saj bi Vaju tudi pogledal ne, če bi šla tik mene —, da bi moje prošeče oči dišharmonije v Vajinih dušah ne vzdubile.

Kar idita v svoji sladkosti dalje!

Nenadoma je začutil, da je padlo nekaj težkega v njegov klobuk in prijeto zažvenketalo.

Kmalu nato pa se je ozglasil drobčkan glas, ki je bil podoben čričkovemu cvrčanju.

Kmetska starica z jerbasom v roki je stala ob njem in goščala: »Oh, ti revež ti, ubožček, kako hudo te je zadelo!»

Pa je gostofela in ga spraševala, kje se je tako ponestječil, ali ima ženo in otroke, koliko dobiva podpore,

pravila mu je o svojih treh sinovih, od katerih sta dva padla ob Soči, najmlajši pa je zmrznil v Karpatih.

Cele četrt ure je stala ob njem vsa drobčkana in zgrbljena vase in mimoidoči so z zanimanjem oba ogletovali, nekateri so se celo posmihali.

Nato je odšla in mož ob zidu je čuvstvoval za njo: »Zlata si vredna mamka, ker imaš sočutno besedo in globoko srce, ki je trpelo in umiralo v boli po svojih orličih-mladičih, ki so smelo poleteli iz matrinega gnezda — naravnost v smrt.«

Hipoma mu je pa obraz zatemnel. Spomnil se je mogoče na ženo, ki že leto dni poležava v mrzli podstrešnici in bljuje kri...

Ali ga je pretreslo ob spominu na dekletce, svojega otroka, ki nima veselega trenutka doma in ji je bodočnost še vsa s temnimi slutnjami in negotovostjo zastirta?

Večerilo se je že in krvavordeča zarja se je razlila čez mesto.

V vedno večjih trumah so hodili mimo njega ljudje. Ropot vozov, govorjenje ljudi in zvonjenje kolesarjev se je mešalo z oddaljenimi signali ceste železnice.

»Hladno že postaja, najbrž bo kmalu večer. Bogve koliko se je že nabralo drobiza v klobuku? Mogoče bo dovolj, da se jutri vsi trije enkrat do siteda najemo. Kruh v pekarni pri gledališču je tako dober. Še nočjo bo šla Marjetka tja ponj.

Kako je kaj mamic?

Danes jutraj je nepremično ležala, ko sva z Marjetko odhajala. Niti kašljala ni več.

Mogoče bo boljše, Zdravnik res ni imela. S čim ga naj plačamo?

Da je le Marjetka zdrava! In kako brihtna je? Kako lepo že bere?

Vse bi rada vedela. O vojni, o topovih, granatah, Italijanih, sploh vse mogoče.

Oh, kako prijetna je ta punčka! Edino veselje, ki ga imava s Franco na svetu.

Po ulicah so zagorele luči in izložbe so privlačevale s sijajno razsvetljavo.

Od daleč je prihajalo po ulici pet fantov, ki se jim je še na obrazih poznalo, da so pred eno uro ali več zapustili kleparske in druge delavnice, sedaj pa so se že s cigareto v ustih sprehajali po ulicah in se v ničemer niso ločili od študentov, ki so se istotako v živahnem pogovoru kretali po ulicah in sprehajališči.

Zagledali so pohabljenca ob zidu, ki je nemo mohl svoj čudno zvihan klobuk mimoidočim.

In se je domislil objestnej prav prijetne šale. Stopil je k beraču, izpregovoril mu par sočutnih besedi in mu vrgel v klobuk — goreči ogorek cigarete. Nato se je pa z glasnim smehom vrnil k tovarišem, ki so ga s pogledi spraševali, dokler jim ni razodel sijajnega domisleka.

Vsi so se z glasnim krohoto oddaljili.

Berač pa je stal in razmišljal: »Zakaj se neki tako smeje. Ali radi mene reveža in moje pohabljenosti? Ali zasmehujejo onega, ki me je obdaril?«

Ni si še mogel prav priti na jasno, ko ga je v nosu neprijetno zaščegotalo. Bil je vonj po tlečem suknu. Kaj se je zgodilo?

In ni vedel, da je njegov klobuk tlel vedno dalje, dokler ni začul glasnega žvenketeta, kakor bi kovan denar padel na kamen.

Ves njegov priberačen denar se je skozi luknjo v klobuku vsul na pločnik in se kotalil okrog njega.

Sedaj je razumel vse in videl z dušnimi očmi, česar ni mogel s telesnimi, ki so mu jih šrapnelova zrnca ob Dobrdobu umorila.

Sedaj je razumel oni zlohontni smeh in krohoto.

Tedaj se je pa že sklanjalo drobno dekletce po pločniku za denarjem.

Bila je Marjetka, ki je prišla, da odvede očeta — slepca domov.

Pobrala je ves novec in še iskala po cesti, da se ni mogoče tudi tja zakotalil kakšen dinar.

Atek, nič ne bode žalosten, sem že vse pobrala — mnogo so ti darovali danes dobri ljudje —, tako, sedaj pa hova šla domov, je že mrzlo in tema.

Veš, atek, ko sem prišla opoldne domov iz šole, je mama tako mirno spala in ni prav nič kašljala.

Tako mirno in tiho je bilo vsepovsod, da me je postalo kar strah in sem zbežala ven in sem hodila do sedaj okrog. Saj ne boš hud, atek, da nisem ostala doma!

Prav nič ni odgovoril mož na brezskrbno čebljanje otrokovo, v duši pa mu je vstajala vedno jasnejša zavest, da je konec Francinega trpljenja.

Poiskal je Marjetkino roko, ki ga je previdno vodila po samotnih ulicah domov v podstrešnico in živahno pripovedovala o vseh lepotah, ki jih je danes videla na ulicah, ne da bi vsaj malo slutila trpkost in boleost, ki je razjedala njenega očeta-slepca.

(Iz »Slovenca«.)

7000 kilometrov na sekundo.

Največja zvezdarna sveta je na gori Mount Wilson. Ima največji daljnogled, kar jih je na zemlji. V zadnjem času so na tej zvezdarni začeli meriti hitrost, s katero se premikajo posamezne zvezde. Posebno so študirali hitrost plinastih ozvezdij, ki so neizmerno oddaljena od naše zemlje ter jih na nebesu ni mogoče opazovati s prostim očesom. Preiskave so dognale, da se ena teh meglic oddaljuje od zemlje s hitrostjo 3700 kilometrov na sekundo. Ker je število teh in takih meglic izredno veliko, jim astronomi niti niso dali imena, ampak jih zaznamujejo le s črkami in številkami. Meglica, ki hiti po neizmernem svetovnem prostoru s hitrostjo 3700 km na sekundo, se imenuje »U. G. C. 7619«. Druga taka meglica pa se oddaljuje od zemlje z brzino 7630 km na sekundo.

Kakor merijo zvezdoznanci, ti dve zvezdi nista skupina milijonov zvezd, ki bi radi neizmerne daljave tudi mogla biti vidna le kot meglena pega na nebesu, ampak sta to najbrže res ogromni plinasti zvezdi, prava pravcata ogromna plinasta oceana, ki s strašno brzino dirkata po vsejmirju.

Zadnja omenjena meglica se n. pr. premika 200-krat hitreje kakor pa naša zemlja hiti okrog sonca. Naša zemlja predirja v sekundi le 30 km; to pa je še vedno 60-krat hitreje kakor let iz puške izstreljene kroglice. Teh 30 kilometrov hitrosti naše zemlje je nam zemljanom povprečno merilo hitrosti vseh nebesnih teles. Sonce tudi ne stoji, ampak se z vsem svojim zvezdnatim spremstvom z nami vred premika ter hiti okrog svojega še večjega središča, ki ga pa ne poznamo. Ta solnčna hitrost znaša 20 kilometrov na sekundo. Solnčno ozvezdje — vse kar vidimo — gotovo ni edino, ampak z drugimi nepoznanimi ozvezdji tvori nov, večji sistem. Ta pa ima skupaj z drugimi neznansko velikimi

in oddaljenimi zopet svoje središče in svoje solnce. Malo hitreje se giblje krasna zvezda Aldebaran iz ozvezdja bika, 52 kilometrov na sekundo. Druge zvezde so deloma bolj počasne. Svitli Sirij hiti le z brzino 18 kilometrov na sekundo, Arktur in Poluks celo le 15 km, Kastor pa le 1 kilometer v sekundi. Zato pa je zvezda Sedir urnejša ter hiti 200 km, medtem ko mala zvezdica v Rimski cesti, ki niti imena nima in ki je niti ne vidimo s prostim očesom, brzi s 400 km v sekundi.

Vse te ogromne brzine pa izginejo vzpričo hitrosti plinastih zvezd, ki brze s 700 km v sekundi. Sam Bog ve, kaka čuda pa se skrivajo onkraj mej našega doznavanja, tam, kamor ne doseže noben daljnogled, nobena učnost, nobena astronomija!

Neizmernost božjega stvarstva, ki ga človeški razum ne more obseči več kot za majhen prašek! Saj vse to, kar vidimo in vemo, ni več kot kos zrna prahu iz vesoljstva. Vse, kar so astronomi izračunali, potrjuje le eno, kako skrivnostno neskončna je božja moč.

Umetniki in njihova dela.

Hackländer je bil zelo priljubljen nemški romanopisec. Bil je silno plodovit. Njegove povesti in romani so izhajali v nadaljevanjih kot podlistki. Često ni vedel, kako se bo roman nadaljeval in kako ga bo sploh zaključil. Ko je Hackländerja nekega dne obiskal njegov prijatelj, je pisatelj pravkar zaključil odlomek rokopisa, ki ga je moral takoj odposlati, z naslednjimi besedami:

»Nenadoma so se odprla vrata — in vstopil je —«

Ves zamišljen je pogledal svojega prijatelja. Nazadnje je dejal:

»Zdaj sem pa res radoveden, kdo je tu prav za prav vstopil.«

Nič manj plodovit ni bil Aleksander Dumas starejši. Ko je nekega dne vstopil Dumas mlajši v sobo, je našel svojega očeta tako poglabljenega v neko knjigo, da mu sploh odzdravil ni. Začuden vpraša sin:

»Kaj pa bereš, oče?«

Dumas je za kratek hip pogledal sina in dejal:

»Veš, to ti je smešna stvar. Ko sem bil brskal po knjižnici, sem našel knjigo, ki me je vsa pritegnila, priklenila nase. Hitro jo moram prebrati do konca, da zvem, kaj se je zgodilo z glavnim junakom.«

»Kdo pa je napisal to knjigo?«

»Jaz. Ne moti me.«

Ves poglabljen je oče listal dalje po knjigah.

Prosper Jolyot Crebillon je bil krog 1700. leta znan predvsem kot avtor več zaloiger. Njegov sin Claude pa se je zadovoljeval s tem, da je pisal nemoralne romane.

Na neki pojedini je neki gost vprašal očeta Crebillona:

»Katera izmed vaših zaloiger je prav za prav najboljša?«

Oče je pomislil in dejal:

»To je težko reči. A najslabša je brez dvoma moj sin.«

In z roko je pokazal na svojega sina. Smehljaje je pripomnil Claude:

»Zategadelj pa ljudje tudi ne verjamejo, da sem vaš proizvod, dragi oče.«

Neki nemški slikar, ki je bil med pariškimi bohemii zelo znan, ni plačeval svoji gospodinjki stanovanja redno in točno kot je treba. Nekega dne ga je pognala na cesto. Slikar je šel s svojim prijateljem, pesnikom E. iskat stanovanja. Končno sta našla sobo, ki je slikarja sicer ugajala, — le da zahteva nova gospodinja 60 frankov, slikar pa je bil voljan plačevati kvečjemu 45 frankov. Pogajajo se z vso vnemo in po dolgem trudu se zedinijo za 50 frankov.

Na cesti je vprašal pesnik slikarja:

»Jaz bi le rad vedel, čemu si se toliko gnal, da zbiješ tistih 60 frankov na 50. Saj bi tistih 60 frankov prav tako ne plačeval, kakor ne boš plačeval teh 50 frankov!«

»Dobrodušni« slikar je odgovoril:

»Veš, pri teh 50 frankih reva vsaj ne bo toliko izgubila.«

Hans Thoma je še pred vojno daroval več slik nekemu svojemu prijatelju. Nekega dne pa je bil ta prijatelj suh. Prišel je s slikami k Thomi:

»Prosim te, daj, podpiši se na te slike. Prodal bi jih rad pa mislim, da bi jih s tvojim podpisom lahko dražje prodal.«

Hans Thoma se je razjezil. Niti malo ga ni volja podpisovati se na slike. Prvič — daril človek ne sme prodajati, če pa jih že prodaja — mu niti malo ne prihaja na misel, da bi k temu še pomagal.

Prijatelj je ves togoten planil k vratom, jih sunkoma odprl in se med podboji še enkrat okrenil ter je hotel nekaj zakričati. Še preden pa je utegnil reči, kar je hotel, mu zabrusi Thoma (ki ga je natančno opazoval) v obraz:

»...ti mene tudi!«

Gustav Meyrink, svetovnoznani pisatelj, je stanoval ob Starnberškem jezeru. Bil je odličen veslač in kot tak član, celo predsednik nekega starnberškega sportnega kluba. Ob njegovi petdesetletnici je izšla v glasilu kluba čestitka, ki se je začela z besedami:

»Malokdo izmed naših članov ve, da je naš Meyrink tudi priznan pesnik...«

Izdaja Udruženje vojnih invalidov. Odgovorni urednik: Stanko Tomc. Tiska tiskarna »Slovenija« v Ljubljani. — Predstavnik za tiskarno: Albert Kolman.

KINO LJUBLJANSKI DVOR je od 1. maja t. l. last Udruženja vojnih invalidov. Za letošnjo sezono je ravnateljstvo preskrbelo izbor najboljših filmov. Preskrbljeno je, da bo prišlo p. n. občinstvo na svoj račun, poleg tega pa so filmi v gotovi višini resnega umetniškega stremljenja. Ne samo za zabavo in smeh, temveč tudi za kulturo gre. Prospeh podjetja pa je odvisen od reklame in agitacije. Nihče se ne zaveda, koliko zaleže osebna reklama. Zato je dolžnost vsakega invalida, da poseča svoj kino in da pri vseh znancih in prijateljih agitira zanj. Zato, tovariši, na delo! Pripominjamo, da ima Kino, Ljubljanski dvor za letošnjo sezono zaključene najlepše in najboljše filme.

KINO LJUBLJANSKI DVOR KINO

TELEFON 2730

bo predvajal v tekoči sezoni sledeče filme svetovnega uspeha:

V senci Jošivare

prvi japonski film, v katerem nastopijo sami japonski igralci. Krasna ljubavna drama.

Ljubljanka ITA RINA nastopi v svojem najnovejšem filmu Galgentoni

drama bednega mladega dekleta v vrvenju velemesta.

Originalni, sovjetsko-ruski

KOZAKI

ki edini odgovarjajo znanemu romanu TOLSTOJA. Nikar jih ne zamenjajte z istoimenskim ameriškim filmom, ki daleko zaostaja za to rusko narodno umetnino! (Sovjetski film.)

Spol v okovih

pretresljiva drama iz seksualnega življenja mladine, polna lepote in resnice, ki govori iz oči v oči!

Očetje in sinovi

ruski film po znanem romanu TURGENJEVA.

Žena v plamenu

film ruske umetnice OLGE ČEHOVE.

Nevesta štev. 68

epohalni nemški film v svojih vlogah neprekosljivega KONRADA VEIDTA itd.

Te dni bo predvajal KINO LJUBLJANSKI DVOR epohalni sovjetsko-ruski vefilm

Tatarska kri — Timurkan

V vlogi Timurkana hudožestvenik LEONIDOV. Drama, ki pretrese vsakogar. Ropi, požari, nasilje nad žemami — dnevna zabava tatarskih plemičev. Mučenje. Krvoločnost Tatarov. Čarobni polet tatarskega kmeta. Prvi zrakoplov pred 400 leti. Tema 16. stoletja.

Preskrbite si pravočasno vstopnice!

Predstave v delavnih ob 4^h, 1/4 na 7^h, 1/2 8^h, 9^h, v prazni in nedeljo ob 1/2 11^h dopl., 3^h, 1/2 5^h, 6^h, 1/2 8^h, 9^h.

Zasledujte naše reklamne izložbe!

Pomnite!

KINO LJUBLJANSKI DVOR
last Udruženja vojnih invalidov.

Posečajte!